

Jong in de buurt

Samen voor een lokaal gezinsbeleid

TUSSEN THUIS, KINDEROPVANG en KLEUTERSCHOOL: een warme overgang

1. Aandacht voor transitie
2. Huidige aanpak en knelpunten (onderzoek)
3. Hoe inzetten op een warme overgang ?
4. Illustratie concrete praktijk 'OVER DE STREEP'
5. Link met andere beleidsontwikkelingen, projecten en lerende netwerken
6. Vragen en discussie

Tussen thuis, kinderopvang en kleuterschool

AANDACHT VOOR TRANSITIE

Jong in de buurt

Transitie wat en waarom

- Kinderen hebben nood aan positieve omgeving:
 - Uitnodigend, stimulerend, deelhebbend.
- Kinderopvang en kleuteronderwijs als kwaliteitsvolle basisvoorzieningen
 - Zorg en leerkanen
 - Positieve effecten (ontwikkeling, welbevinden,...)

Transitie wat en waarom

Bijkomende elementen:

- Kinderopvang niet voor alle kinderen beschikbaar
- Split system:
Zorg en opvang: welzijn
Leren: onderwijs

Transitie wat en waarom

- Ingrijpend gebeuren voor elk kind, maar verhoogde kansen op moeilijkheden bij bepaalde groepen (SES, taal,...)
- Extra transitie op jonge leeftijd
- Accentverschil (breuk) tussen zorgen en leren

Transitie wat en waarom

- Transitie als een **proces van continuïteit en verandering**
 - Van ruim voor de gebeurtenis ...
 - ... tot het hebben van een gevoel van betrokkenheid.
- **Wederkerigheid** tussen gezin en school staat centraal
 - Schoolrijpe kinderen of Kindrijpe scholen?

Tussen thuis, kinderopvang en kleuterschool

HUIDIGE AANPAK EN KNELPUNTEN

Jong in de buurt

Ongelijke transitie

- Vaststellingen in video-observaties en perceptie ouders en medewerkers:
 - Niet elk kind stelt het goed op school (focus op instap)
 - Ervaring hangt af van persoonlijkheid kind,...
 - ...,maar ook (thuis-)taal en voorschoolse ervaring hebben invloed
- **Zoektocht - Verschillende 'denklogica's'**
 1. Kinderen op voorhand klaar maken?
 2. Kinderen beter thuishouden?
 3. Learn it the hard way?

Kinderen op voorhand klaar maken?

- Aanleren 'schoolse vaardigheden', taal en zindelijkheid via kinderopvang
- Kennismaken schoolse concepten via 'simulatie-instapklasje'
- Discussie over toegankelijkheid kinderopvang, opvoedingsvrijheid ouder,...
- Hoe vroeger, hoe beter?

Kinderen beter thuishouden?

Kinderbegeleider: *“En vind je dat niet erg? Je hebt kinderen die gewoon nog niet klaar zijn, en dan zeggen wij: ‘jij mag niet naar school komen’. Mijn eigen zoontje is te vroeg geboren en die was echt niet klaar om zindelijk te worden. Ik heb dat dikwijls geprobeerd. En die is eigenlijk pas zindelijk geworden in het begin van de eerste kleuterklas. Dan zou die wel veel missen als die een jaar niet kan komen ... **Want op school leren ze toch heel veel?**”*

Learn it the hard way?

- “Kinderen en ouders passen zich best zo snel mogelijk aan”
- Abrupte scheiding tussen ouder en kind

“Dat komt wel goed – dat gaat wel over -...”

“Ouders moeten leren loslaten”

- Link klaspraktijk/organisatie → focus op structuur/routine
- Impact van negatieve stress?

Kernvraag

- Focus vooral of **‘schoolrijpe kinderen’**:
 - Probleem van het kind en de ouder
 - Marginaliseert bepaalde groepen en versterkt hierdoor sociale ongelijkheid (Cfr. Onderzoek Bloch en Lehrer)

Hoe kan de school zorg dragen voor kinderen met verschillende voorschoolse ervaringen en zo alle kinderen insluiten in leerprocessen?

→ **‘kindrijpe school’**

Tussen thuis, kinderopvang en kleuterschool

HOE INZETTEN OP EEN WARME OVERGANG

Jong in de buurt

Kwaliteitsvolle transitie

Inzetten op een kwaliteitsvolle transitie

= versterken van de CONTINUÏTEIT

- Structurele continuïteit
- Professionele continuïteit
- Pedagogische continuïteit
- Continuïteit tussen thuis, buurt en gemeenschap.

Structurele contnuïteit

Een hechte **samenwerking** tussen de verschillende basisvoorzieningen (gezinsondersteuning /kinderopvang/ kleuterschool) en administraties :

- Bv. door de Vlaamse samenwerking te stimuleren en te verankeren
- Bv. door lokale samenwerking te stimuleren en te verankeren
- Bv. door inspirerende praktijken te ontsluiten, met specifieke aandacht voor maatschappelijk kwetsbare groepen
- Bv. door initiatiefnemers van geïntegreerde projecten te ondersteunen bij mogelijke belemmeringen in de regelgeving.

Professionele continuïteit

Een gedeelde verantwoordelijkheid van alle relevante professionals voor de ondersteuning van een warme transitie.

- Bv. door uitwisseling op te zetten waarbij praktijkuitwisseling centraal staat (seminarie, studiedag, intervisie,...)
- Bv. door de opbouw van lerende netwerken voor huidige en toekomstige medewerkers, leerkrachten, opvoedingsondersteuners, kind begeleiders....

Pedagogische continuïteit

Afstemming tussen pedagogisch kaders met **aandacht voor transitie** en met gelijkwaardige **aandacht voor zorg en leren**, als belangrijke elementen van kwaliteit

- Bv. door het sensibiliseren van opleiders om het thema “transitie” een plaats te geven in de huidige relevante opleidingen en pedagogische kaders
- Bv. afstemming bevorderen m.b.t. sociaalpedagogische thema’s gerelateerd aan transitie
- Bv. door instrumenten en communicatiematerialen over de transitie voor ouders inhoudelijk af te stemmen

Continuïteit tussen thuis, buurt en gemeenschap

Een wederkerige dialoog tussen professionals, ouders, buurt en gemeenschap.

- Bv. door de lokale samenwerkingsverbanden verder uit te bouwen en in te zetten op ouderbetrokkenheid en participatie
- Bv. door het verdiepen en verbreden van bestaande relaties met relevante partners (bib, buurthuis,...), met aandacht voor transitie
- Bv. door samen te werken met het oog op het wegwerken van drempels

Tussen thuis, kinderopvang en kleuterschool

ILLUSTRATIE CONCRETE PRAKTIJK 'OVER DE STREEP'

Jong in de buurt

Over de streep

Guust, Noë en Anna-Lisa voor het eerst naar school

<https://vbjk.be/nl/publicaties/over-de-streep>

Tussen thuis, kinderopvang en kleuterschool

**LINK MET ANDERE
BELEIDSONTWIKKELINGEN, PROJECTEN,
LERENDE NETWERKEN**

Jong in de buurt

Link andere beleidsontwikkelingen

- Actieplan kleuterparticipatie
 - www.kleuterparticipatie.be
- Ontwikkeling Huizen van het Kind
 - <https://www.expoo.be/roadmap-huizen-van-het-kind>
- Lokaal sociaal beleid
 - <https://www.departementwvg.be/lokaal-sociaal-beleid>
- Buurtgerichte netwerken
 - <http://expoo.be/buurtgerichte-netwerken>

Link projecten en lerende netwerken

- AMIF projecten
 - <https://www.esf-vlaanderen.be/nl/amif/asiel-migratie-en-integratie-fonds>
 - <https://vbjk.be/nl/projecten/ouderbetrokkenheid-kleuteronderwijs>
 - <https://vbjk.be/nl/projecten/inburgering-van-laaggeletterde-moeders>
- KOALA – projecten
 - www.kindengezin.be
- Kleine kinderen, grote kansen (KBS)
 - <http://www.grotekansen.be>

Tussen thuis, kinderopvang en kleuterschool

VRAGEN EN DISCUSSIE

Jong in de buurt

Meer informatie ?

Kathy Jacobs - Kind en Gezin

Sara De Meerleer - Agentschap voor Onderwijsdiensten

Katrien Van Laere en Brecht Peleman - VBJK - Universiteit Gent

DANK JE WEL

